

Notat

Til: Fylkestinget 2011-2015
Fra: Fylkesrådmannen
Dato: 08.06.2015
Dokumentnr.: 201508695-5

Tilleggsnotat - Trøndelagsutredningen underveisrapport juni 2015

1. Bakgrunnen for dette tilleggsnotatet.

Det vises til den framlagte Underveisrapportens avsnitt om *Eksterne forutsetninger for utredningen*, hvor det gjøres rede for aktuelle forslag i Stortingsmelding 14 (2014-2015) *Kommunereformen – nye oppgaver til større kommuner* (Oppgavemeldingen), som ble fremmet for Stortinget i mars 2015. Flere av forslagene i meldingen ville ha konsekvenser for fylkeskommunenes rolle og oppgaveløsning, og dermed endre forutsetningene for Trøndelagsutredningen. Da Underveisrapporten ble ferdigstilt hadde Stortinget ennå ikke behandlet Oppgavemeldingen, og det ble derfor annonsert et tilleggsnotat som oppsummerer resultatet av Stortingets behandling. Derfor dette notatet.

Det meste av Oppgavemeldingen gjelder tildeling av nye oppgaver til *kommunene*, som ledd i kommunestrukturprosessen. Dette har betydning for fylkeskommunene i den grad tildelingen skjer på bekostning av dem. I Oppgavemeldingen ligger det ingen konkrete forslag om nye oppgaver til fylkeskommunene, men det antydes at dette skal vurderes før det våren 2017 legges fram en samlet lovproposisjon om ny kommunestruktur og nytt regionalt folkevalgt nivå. Det anføres også noen tanker om aktuelle oppgavetyper.

2. Stortingets behandling av Oppgavemeldingen.

Stortingets Kommunal- og forvaltningskomité avga sin innstilling 02.06.2015. Nedenstående bygger på denne innstillingen, ut fra en antakelse om at Stortinget i sin plenumsbehandling av saken 09.06.2015 vil konkludere tilsvarende.

Egen Oppgavemelding i 2016 for regionalt folkevalgt nivå

I sin innstilling forutsetter komiteen at oppgavene til et nytt regionalt folkevalgt nivå skal gjennomgås og forslag legges fram for Stortinget i en egen stortingsmelding, og at dette skal skje allerede våren 2016. Dermed får dette særskilt behandling i Stortinget ett år før den samlede lovproposisjonen i 2017 om ny kommunestruktur og nytt regionalt folkevalgt nivå. Ut fra komitéens kommentarer til Oppgavemeldingen ser det ut til at fylkeskommunene vil få beholde sine nåværende oppgaver (bortsett fra tannhelse, som komiteen foreslår overført til

kommunene), men at de også skal få en del nye oppgaver. Et konkret forslag vil altså bli lagt fram for Stortinget våren 2016.

Det skal være tre folkevalgte nivå

I sine generelle kommentarer fastslår komitéen at det skal være tre folkevalgte nivå. Komitéens flertall har som utgangspunktet at oppgaver og ansvar som legges til regionnivået i hovedsak skal være relatert til rollen som regional aktør for samfunnsutvikling. Dette vil også omfatte innbyggerrettet tjenesteproduksjon.

Oppgaver og områder som vurderes i egne prosesser

Oppgavemeldingen har et eget kapittel (kap 4) om oppgaver og områder som vurderes i egne prosesser. Bl.a. tas det sikte på å utarbeide forslag om overføring av konsesjonsmyndighet for mikro-, mini- og småkraftverk fra NVE og fylkeskommunene til kommunene. Dessuten vil spørsmålet om overføring av ansvaret for fylkesveger til de største kommunene bli vurdert i prosessen med neste rullering av Nasjonal transportplan. Komitéen har ingen retningsgivende kommentarer til dette.

Overføring av oppgaver til kommunene

Når det gjelder de forslagene i Oppgavemeldingen som går på å overføre fylkeskommunale oppgaver til kommunene (kap 5), så innstiller Kommunal- og forvaltningskomitéen slik:

- Komitéens flertall støtter at noen mindre oppgaver knyttet til jakttider (hvor fylkeskommunene i dag er involvert) overføres til kommunene.
- Komitéens flertall mener at ansvaret for videregående opplæring fortsatt skal ligge på regionalt folkevalgt nivå. Det vises til gjeldende forsøkslov der regjeringen kan vurdere forsøk med andre løsninger der det er godtgjort at alle berørte elever blir minst like godt eller bedre ivaretatt enn før. Det presiseres at adgangen til å gjennomføre forsøk ikke er tenkt utvidet, men vil være i tråd med slik forsøksordningen er blitt praktisert de siste ti årene.
- Komitéens flertall mener at ansvaret for kollektivtrafikken fortsatt som hovedregel skal ligge på det regionale folkevalgte nivå, men at ansvaret kan overføres til større kommuner på de vilkår som skisseres i Oppgavemeldingen, og forutsatt at det inngås et samarbeid/partnerskap med det øvrige fylket/regionen om å sikre et helhetlig kollektivtilbud i regionen.
- I Oppgavemeldingen foreslo regjeringen at ansvaret for skoleskyssen kan overføres til kommuner som overtar ansvaret for videregående opplæring og kollektivtransport. De premissene som komitéen setter for ansvarsflytting av videregående skole og kollektivtransport, bestemmer også overføringen av skoleskyss.
- Komitéens flertall mener at ansvaret for tannhelsetjenesten skal overføres til kommunene. Regjeringen forutsettes å vurdere tiltak som legger til rette for å videreføre kompetansemiljøene i regionale kompetansesentre og i spesialisthelsetjenesten.

Nærmere om regionalt folkevalgt nivå

Oppgavemeldingens kap 6 omhandler regionalt folkevalgt nivå. Som nevnt foran fastslår komitéen at det skal være tre folkevalgte nivå. Dessuten at det skal fremmes en stortingsmelding våren 2016 for å fastlegge hvilke oppgaver et nytt regionalt folkevalgt nivå skal ha. I den forbindelse gjør komitéens flertall noen retningsgivende vurderinger:

Den regionale stat/fylkesmannen skal i utgangspunktet ha ansvar knyttet til tilsyn, kontroll og beredskap, samt noen veiledningsoppgaver. Oppgaver som legger til rette for bruk av politisk skjønn kan som hovedregel vurderes med sikte på overføring til regionalt folkevalgt nivå. Det bør vurderes å begrense fylkesmennes oppgaver innenfor næringsutvikling og veiledning av kommunene som samfunnsutviklere.

Komiteéns flertall mener det bør vurderes om følgende oppgaver kan overføres til det regionale folkevalgte nivå:

1. Vurdering av fylkesvegene etter forvaltningsreformen fra 2010. Større veger med sterke næringsinteresser kan vurderes overført til staten som en del av denne vurderingen
2. Landbruksoppgaver som ikke er naturlig å legges til kommunene
3. Klima- og miljøoppgaver som ikke er naturlig å legges til kommunene
4. Styrking av de regionale forskningsfondene
5. Fordeling av relevante prosjektmidler
6. Oppgaver på integreringsområdet som i dag ligger hos IMDI og som bør flyttes nærmere innbyggerne
7. Ny ansvarsfordeling og finansiering mellom stat, regioner og kommuner på kultur- og kulturminneområdet, herunder en vurdering av riksantikvaren sin rolle og ansvar
8. Vurdere å avvikle sentral godkjenning av regional planstrategi og overlate bestemmelsen til det regionale selvstyret.

Flertallet påpeker at nye oppgaver til regionalt nivå forutsetter at prosessen fører til færre fylkeskommuner/regioner av en viss størrelse, og at inntektssystemet til fylkene må vurderes i lys av en ny regionstruktur.

Flertallet er videre enig om å be regjeringen i meldingen om det nye regionnivået drøfte tiltak for å sikre at flere statlige arbeidsplasser lokaliseres i hele landet. Dette for å styrke vekstkraft i alle regioner og bygge opp under eksisterende kompetansemiljø.

3. Vurdering i forhold til arbeidet med Trøndelagsutredningen

Kommunal- og forvaltningskomiteéns innstilling oppfattes i større grad som en sikring av det regionale folkevalgte nivået, i forhold til det som fremkom i Oppgavemeldingen. Det tas til etterretning at tannhelse fortsatt foreslås overført til kommunene, noe som er i tråd med regjeringens forslag i Oppgavemeldingen.

Med de premisene som komiteén legger for at storbyene skal kunne overta videregående skoler og kollektivtrafikk, synes fylkeskommunenes interesser generelt sett på disse områdene å være langt bedre sikret enn i regjeringens forslag i Oppgavemeldingen. Det ligger derfor ikke an til radikale endringer innenfor disse for fylkeskommunene helt sentrale tjenesteområdene.

Ser vi på Trøndelagsfylkene spesielt, vil situasjonen være noe mer nyansert. For Nord-Trøndelag sin del vil forutsetningene for ny oppgavefordeling medføre at oppgaveporteføljen ikke endres. For Sør-Trøndelags vedkommende er situasjonen mer usikker. Trondheim kommune har allerede fattet vedtak om å utrede overtakelse av ansvaret bl a for videregående opplæring og kollektivtrafikken. Det er derfor grunn til å tro at Trondheim vil arbeide videre langs dette sporet i lys av de åpningene som er gitt for ny oppgavefordeling i innstillingen. Fylkesrådmannen i STFK vil bidra inn mot rådmannen i Trondheim for å klarlegge konsekvensene for resterende del av fylket/regionen for de ulike tjenestene, som følge av en eventuell oppgaveoverføring.

Når det gjelder *de nye oppgavene* som antydes tilført det regionale folkevalgte nivået, vil det neppe medføre problemer å inkludere disse. Det kan relativt enkelt tas høyde for dette i det videre arbeidet med Trøndelagsutredningen. Komiteens presisering av at færre og større regioner er en forutsetning for overføring av nye oppgaver, bør vektlegges når en skal vurdere videre fremdrift i arbeidet.

I sum tilsier resultatet av komitéens innstilling at forutsetningene for Trøndelagsutredningen fortsatt har gyldighet, og ikke trenger å endres eller suppleres.